

LÄRJUNGASKAP

Påve Shenouda III

Av Påve Shenouda III har tidigare på svenska utkommit:

Den helige Ande och hans verk i oss (2002)

Vänd om till Gud (2006)

Helig glöd (2007)

Andens frukter (2008)

Dessa titlar finns tillgängliga i elektronisk form på www.troochteologi.se.
50 engelska titlar finns tillgängliga elektroniskt på www.copticpope.org.

På Artos förlag har dessutom följande utkommit:

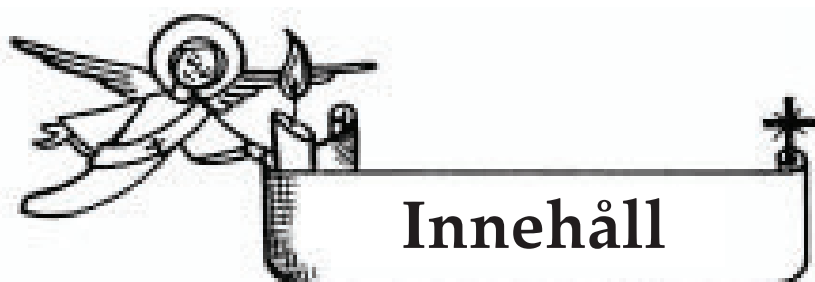
Nyttiga ord (2007)

Utgiven med stöd från

Ungdomsinitiativet inom Syrisk-Ortodoxa Ärkestiftet i Sverige och övriga Skandinavien

Bibelcitaten är hämtade ur *Svenska Folkbibeln* (1998)

Originalalets titel:	Discipleship
Författare:	H. H. Påve Shenouda III
Översättning:	Mrs. Glynis Younan, London (arabiska-engelska)
Illustrationer:	Syster Sawsan
Svensk utgåva:	Gabriel Yalgin, 2009
Översättning:	Tony Larsson och Jakob Yalgin (engelska-svenska)
Grafisk form:	Tony Larsson
Tryck:	Mediaprint AB, Uddevalla, 2009
ISBN:	978-91-977694-3-3

Om författaren	5
Inledning	7
Ett liv i lärjungaskap	9
Lärjungaskapets förutsättningar	11
Ett nyttigt ord	14
Att lära av livet	19
Att lära av döden	25
Att lära av böcker	27
Att lära av naturen	33
Att lära av djuren	44
Att lära av Kyrkans ritualer	47
Att lära av det som sker	51
Att lära av en andlig fader	55

Hans Helighet påve Shenouda III

Den 117:e påven över Alexandria och patriark över St. Markus stift

Hans Helighet påve Shenouda III föddes den 3 augusti 1923 som Nazir Gayed. Han kom från en djupt religiös familj i provinsen Assyut i övre Egypten. Redan som ung var Nazir Gayed en aktiv deltagare i kyrkans gudstjänster. Vid 16 års ålder började han tjänstgöra i söndagsskolan vid S:t Antonios kyrka i Shoubra i Kairo, där han också studerade. Nazir Gayed tog sin kandidatexamen vid Kairos universitet 1947 inom engelska och historia. Han avlade även en kandidatexamen inom koptisk teologi och fick därefter en tjänst vid det teologiska seminariet som lärare i Gamla och Nya testamentet på grundval av förträffliga studieresultat. 1953 blev han utsedd till föreläsare vid klosterhögskolan i Helwan.

Den 18 juli 1954 vigde Nazir Gayed sitt liv åt bön, meditation och askes och gick in i klostret El-Souryan som ligger i det koptiska hemlandet Egyptens västra öken. Hans namn blev nu fader Antonios El-Souryan och hans munkliv gick i S:t Antonios den Stores spår, han som lämnade världen och drog sig allt längre in i den torra och ofruktbara västra öknen, och som under sin livstid odlade sin självdisciplin och sitt andliga liv i en grotta som idag bland religionsforskare över hela världen anses vara det kristna munklivets vagga.

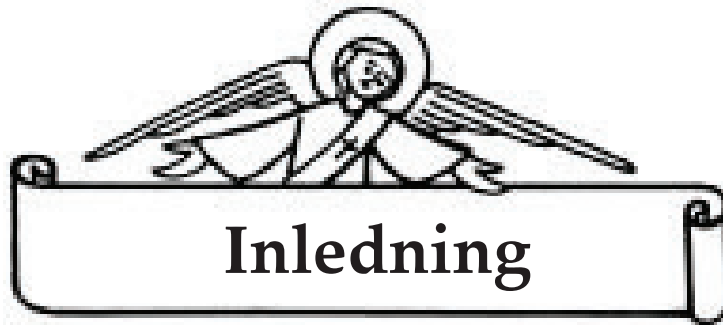
Mellan 1954 och 1962 levde fader Antonios El-Souryan det eremitliv han eftersträvade i kontemplation, fasta och bön. Därefter kom han dock att prästvigas. Han fick ta farväl av sitt älskade eremitliv och lydigt ta emot en vigning till

biskop med ansvar för kristen undervisning i Egyptens alla församlingar och bli föreståndare för det teologiska seminariet. Nu fick fader Antonios namnet Abba Shenouda. Under hans ledning tredubblades antalet studenter vid seminariet. Den 14 november 1971 fick hans nåd biskop Shenouda återigen lyda Guds kallelse och upphöjas till att bli vår älskade påve – den 117:e påven av Alexandria och patriark av S:t Markus stift.

Hans Helighet påve Shenouda III blev den förste påven av Alexandria som besökte Konstantinopel efter den stora schismen 451 e. Kr., och dessutom den förste koptiske påve som besökt Vatikanen sedan samma tid. I maj 1973 skrev hans Helighet under en deklaration tillsammans med påve Paulus VI om ömsesidig strävan efter kyrkogemenskap. Hans Helighet har dessutom tagit aktiv del i förhandlingarna om enhet mellan kalcedonska och icke-kalcedonska ortodoxa kyrkor.

Som påve har hans Helighet företagit många resor för att ge undervisning och välsignelse åt koptiska kyrkor i Europa, Nord- och Sydamerika och Australien. I hemlandet har hans Helighet varit en centralfigur vid grundandet av söndagsskolerörelsen och han undervisar varje vecka vid S:t Markuskatedralen i Kairo. Dessutom har hans Helighets många böcker översatts till ett flertal språk, däribland mer än sextio till engelska.

Lärjungaskap är nu den femte av påve Shenoudas böcker som publiceras på svenska, efter *Den helige Ande och hans verk i oss* (2002), *Vänd om till Gud* (2006), *Helig glöd* (2007) och *Andens frukter* (2008). Dessa böcker har alla vunnit stor uppskattning över hela Sverige, bland unga och gamla, ortodoxa och andra. Må även denna bok öppna mångas ögon för vår Guds ofattbara kärlek.

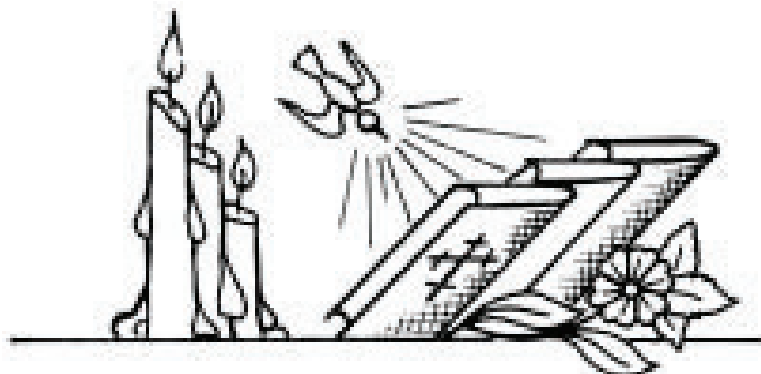
Denna bok är en del av en serie som vi, om Gud vill, hoppas kunna publicera för dem som på olika sätt är engagerade i Kyrkans verksamhet, som en hjälp till deras förberedelse inför tjänsten. Den kan ses som ett kursmaterial att användas vid Kyrkans undervisning av sina ungdomar.

Boken är frukten av två föreläsningar som jag höll vid en konferens om prästutbildning (i september 1972), tillsammans med en tredje föreläsning i Banha 1966.

Du håller den första boken i serien i din hand. Nästa bok som heter *Helig glöd* är redan på väg att gå i tryck, och den tredje boken som handlar om prästtjänstens andlighet ska ges ut inom kort.

Jag önskar er alla välgång i er tjänst för Herren.

Påve Shenouda III

Ett liv i lärjungaskap

Det kristna livet är ett liv i lärjungaskap. Var och en som tror på Kristus är kallad att vara hans lärjunge.

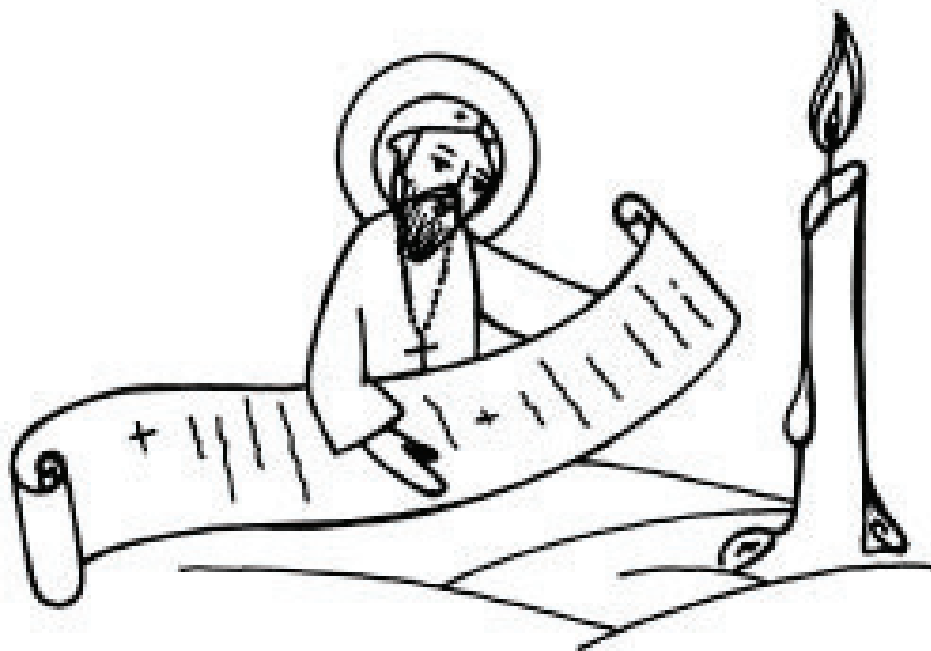
Kristus kallades "Läraren" och "Gode lärare". Att få vara hans lärjunge är varje kristens förmån, men Jesus hade också särskilda lärjungar som kallades "hans egna" (Joh 13:1). Dessa var de män som han utrustade för ordets tjänst (Apg 6:4). Bibeln säger om dem att: *"Jesus kallade till sig sina tolv lärjungar och gav dem makt att driva ut orena andar..."* (Matt 10:1).

Det står i Bergspredikan: *"Hans lärjungar kom fram till honom. Då började han tala och undervisa dem..."* (Matt 5:1-2). Och när han ville fira påskhögtiden sände han två av sina lärjungar för att säga: *"Mästaren frågar: Var är rummet där jag kan äta påskalammet med mina lärjungar?"* (Mark 14:13-14).

De som följde Johannes Döparen kallades på samma sätt Johannes lärjungar. Det står i Bibeln att det en gång *"uppstod en tvist mellan några av Johannes lärjungar och en jude om reningen"* (Joh 3:25). Och vid ett annat tillfälle kom Johannes lärjungar till Herren Jesus Kristus och sade: *"Varför fastar inte dina lärjungar, när både vi och fariséerna fastar?"* (Matt 9:14).

Fariséerna kallade sig Moses lärjungar. I en diskussion mellan judarna och den blindfödde mannen som fick sin syn återställd av Herren, sade judarna: *"Det är du som är hans lärjunge, vi är Moses lärjungar"* (Joh 9:28).

Vi märker att när man förkunnade evangeliet var syftet att skapa lärjungar. När Herren sände ut sina lärjungar för att förkunna evangeliet, sade han till dem: *"Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem... och lär dem att hålla allt vad jag har befallt er"* (Matt 28:19-20). Och när Paulus och Barnabas kom till Derbe, står det: *"De predikade evangeliet i staden och vann många lärjungar"* (Apg 14:21).

Jag skulle vilja göra två observationer när det gäller lärjungaskap:

1. **Lärjungaskap handlar inte bara om att lära sig vissa fakta, utan snarare om ett sätt att leva.**
2. **Lärjungaskap är förknippat med vissa villkor som bör uppfyllas i det praktiska vardagslivet.**

Herren sade till sina lärjungar: *"Om ni förblir i mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar"* (Joh 8:31).

Att bara lyssna till en lärares ord innebär alltså inte att man är hans lärjunge. Man måste vara stadigt grundad i hans lära. Det innebär att omvandla lärarens ord till liv, så att de blir fast rotade hos lärjungen som principer.

Herren Jesus gav oss ett tecken och ett praktiskt exempel, när han sade till sina lärjungar: *"Älska varandra. Så som jag har älskat er skall också ni älska varandra. Om ni har kärlek till varandra, skall alla förstå att ni är mina lärjungar"* (Joh 13:34-35).

Här lägger Herren Jesus fram ett grundvillkor, en norm som måste vara uppfylld för att man ska räknas som hans lärjunge, oavsett hur mycket man har lärt sig av honom teoretiskt om livet. Om människor inte fann ömsesidig kärlek hos lärjungar till Herren Jesus, då hade dessa lärjungar ingen rätt att kalla sig Kristi lärjungar! Det var ett nödvändigt villkor.

På samma sätt som Kristus älskade alla, måste hans lärjungar vara som han. Även de måste handla och *"leva så som han levde"* (1 Joh 2:6).

Det här påminner mig om det som Herren sade till de judar som stoltserade med att vara Abrahams barn: *"Om ni vore Abrahams barn, skulle ni göra Abrahams gärningar"* (Joh 8:39).

Sant lärjungaskap är alltså ett livets lärjungaskap som visar sig i praktiken, i hur en människa lever. Det innebär också att man är lärjunge till en viss lärare, som själv kännetecknades av en viss sorts liv och en viss sorts undervisning.

Därför gav Herren Jesus exempel på människor som inte kunde anses vara hans lärjungar. Han sade till exempel: *"Om någon kommer till mig och inte hatar sin far och sin mor, sin hustru och sina barn, sina bröder och systrar, ja, även sitt eget liv, så kan han inte vara min lärjunge. Den som inte bär sitt kors och följer mig kan inte vara min lärjunge... På samma sätt kan ingen av er vara min lärjunge, om han inte avstår från allt han äger"* (Luk 14:26-27, 33).

På så vis lade Kristus en grund för dem som ville bli hans lärjungar: att de skulle avsäga sig världen och helt ge sig hän åt honom och åt Guds kärlek, framför vänner eller släktingar.

Och för att ytterligare understryka detta svarade Herren, när hans lärjunge Petrus frågade: *"Se, vi har lämnat allt och följt dig. Vad skall vi få för det?"* (Matt 19:27), med samma slags andlig undervisning: *"Och var och en som för mitt namns skull har lämnat hus eller bröder eller systrar eller far eller mor eller barn eller åkrar, han kommer att få hundrafalt igen och skall ärva evigt liv"* (Matt 19:29).

Det är alltså en grundläggande princip för lärjungaskap hos Herren att man lämnar allt för hans skull, eller att man åtminstone i sitt hjärta är beredd att utan tvekan lämna allt.

Det var därför Herren lade fram en annan nödvändig förutsättning: *"Ingen som ser sig om sedan han har satt handen till plogen passar för Guds rike"* (Luk 9:62).

Om man ska vara lärjunge hos Herren måste man vandra vägen fram orubbligt, utan återvändo. Det krävs att man är beredd till uthållighet för Herren och för hans tjänst, och att man arbetar hårt för detta ändamål. Därför säger Herren:

"Den som inte bär sitt kors och följer mig kan inte vara min lärjunge" (Luk 14:27).

Lärjungaskapet har också andra nödvändiga villkor, som överlåtelse och praktik.

Den som vill vara lärjunge hos Herren Jesus måste ta till sig det han hört och lärt sig som sin plikt och faktiskt leva ut det, så att han omvandlar teori till praktik. Vad är det för nytta med ord om vi bara hör dem och sedan glömmer dem, eller lägger dem på minnet bara som information?

När vi förstår detta, ser vi hur underbara de orden är som besökarna hos ökenfäderna brukade använda: **"Ge mig ett ord som jag kan leva av."** Ordet är vår andliga mat, vi tar in det och får näring för vår själ av det. Vi lever av det och växer av det. Vi gör framsteg inte bara intellektuellt utan också i det praktiska vardagslivet, så att ordet verkligen blir ett nyttigt och välgörande ord...

En andlig människa är det nyttiga ordets lärjunge. Han söker det från alla källor: först i Bibeln, sedan bland fädernas tänkespråk och hos pålitliga lärare, och sedan från andra källor. Även om ordet skulle komma från en syndares mun kan det fortfarande vara till nytta.

Ett exempel på detta är berättelsen om S:t Efraim Syriern och kvinnan som stirrade på honom.

Denna kvinna såg på S:t Efraim och stirrade på honom så intensivt och länge att han blev generad och frågade henne varför hon spände blicken i honom på det sättet? Hon svarade: "Det är naturligt att jag ser på mannen, eftersom kvinnan är skapad från mannens kropp. Men en sådan som du borde se mot jorden, eftersom du är tagen från jordens stoft."

Den helige mannen lärde sig en nyttig läxa av kvinnans ord och övade sig i att se ner mot jorden.

Ett annat liknande exempel är den lärdom som S:t Antonius fick av orden från en kvinna som tog av sig kläderna mitt framför honom för att bada!

Han sade till henne: "Skäms du inte för att ta av dig kläderna framför mig som är munk?!" Kvinnan svarade: "Om du var munk skulle du bo mitt ute i öknen, för det här är ingen plats för munkar att bo på."

S:t Antonius drog stor nytta av hennes ord och sade till

sig själv: "Det här var Guds röst till mig genom den där kvinnans mun." Så han vandrade bort för att bosätta sig långt ute i öknen...

Förr i tiden kunde människor resa långt till lands och till havs för att be en av fäderna om ett nyttigt ord.

Boken *Munkarnas paradis* är full av sådana berättelser. Palladius, Hieronymus och Rufinus har alla gjort resor av sådant slag. Och deras böcker har gett oss ett rikt arv som har varit till andlig nytta för hela världen...

Det var inte bara unga eller enkla människor som sökte ord och råd från ökenfäderna, utan även gamla och mäktiga människor gjorde samma sak.

Vi har S:t Theofilos (vår 23:e patriark), som även som påve många gånger gick till klostren för att få nyttiga råd från de heliga munkarna. Berättelserna om honom är välkända från Anba Arsanius och Anba Pafnutis ord. Känt är även påve Benjamins besök (vår 38:e patriark) i klostren och eremiternas boningar.

Det är också allmänt känt att den apostoliske S:t Athanasius var lärjunge till S:t Anba Antonius den Store.

Vi hör också om hur den store S:t Makarius bad om ett ord till råds från den unge Zakarias!

Pojken var förbluffad och sade: "Ska du, fader, du som är öknens stjärna och ljus, be mig som är en ung pojke om ett ord till hjälp?!" S:t Makarius svarade ödmjukt: "Min son, jag litar till den helige Ande som bor i dig, och att du har något som jag behöver veta."

Det finns också en berättelse om hur S:t Makarius tog emot ett nyttigt ord från en pojke som skötte boskap.

Lärjungaskap får inte hindras av människans ålder eller situation. Saliga är de som lever som lärjungar, redo och villiga att lära sig hela livet.

Men vårt problem är att vi tror oss redan veta en hel del, eller att vi nått en punkt där vi inte behöver fråga eller lära oss något mer... ändå ser vi hur människor som Herrens apostlar en gång ber honom: *"Herre, lär oss att be"* (Luk 11:1).

Vem av alla dem som var där visste inte hur man ber?! Alla visste... eller trodde sig veta. Apostlarna frågade om en sak som verkade helt uppenbar, men resultatet blev att Herren lärde dem Herrens bön, som utan tvivel var till stor nytta för dem.

Av detta drar vi slutsatsen att ett av lärjungaskapets kännetecken är ödmjukhet.

Den börjar med man känner ett behov av att lära och fråga och söka vägledning. Sedan får man en känsla av att det finns någon annan som har större insikt än man själv, och att Gud kan ge vägledning genom denna människa.

När det gäller lärjungaskapets ödmjukhet, se vad S:t Paulus sade om sig själv: *"Vid Gamaliels fötter blev jag grundligt undervisad i vår fäderneärvda lag"* (Apg 22:3). Lärjungen fick inte sitta på samma nivå som sin läromästare...

En av lärjungaskapets förutsättningar är att man måste vara noga med att komma ihåg det man hör och bevara det inom sig utan att glömma. Som profeten David sade: *"Jag gömmer ditt tal i mitt hjärta för att jag inte skall synda mot dig"* (Ps 119:11).

Glömmer du det du lärt dig kommer du sannolikt att falla i synd, och det får dig att glömma de principer och värden

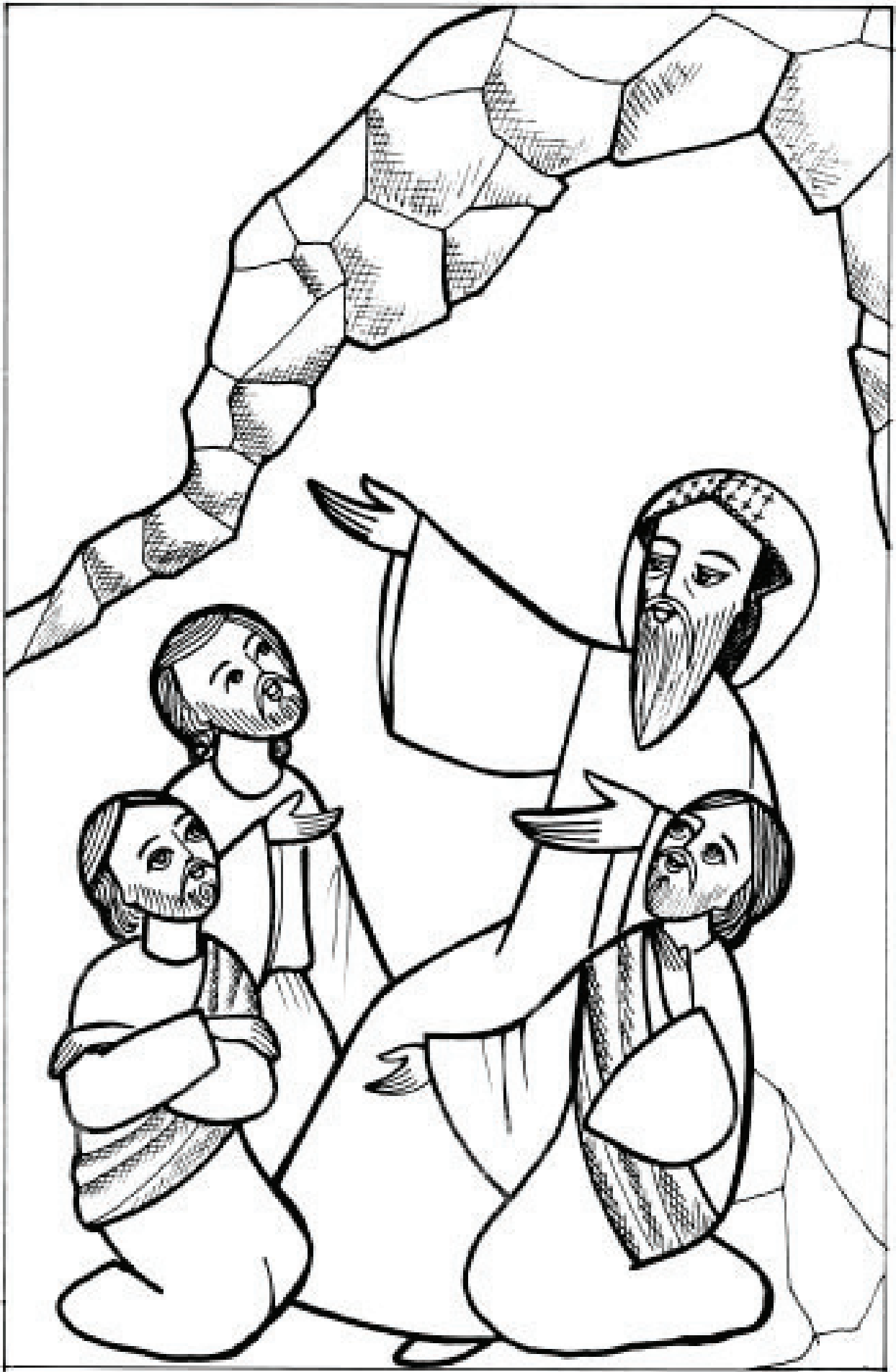
som du ville lära dig. Därför säger Herren: *"Dessa ord som jag i dag ger dig befallning om, skall du lägga på hjärtat"* (5 Mos 6:6-9). Allt detta för att inte glömma dem.

Gör samma sak när det gäller din andliga träning, så att du inte glömmen den heller.

Att vara lärjunge innebär att vinna kunskap som sedan, genom att du utför olika andliga övningar, förvandlas till ett stadium av praktisk tillämpning.

När du utför sådana övningar kommer du ständigt ha det du lärt dig för ögonen, och det kommer att varna dig närhelst du håller på att bryta ditt nya tankemönster eller beteende och falla tillbaka in i de gamla vanorna.

Att lära av livet

I ditt lärjungaskap bör du lära inte främst av dina lärares ord, utan av deras beteende och livsstil. Även de stunder när de inte säger något suger du fortfarande åt dig deras levnadssätt, genom att du suger in de goda egenskaper, normer och mönster som de uppvisar i sina liv.

Örat är inte den enda vägen till lärdom, vi har också ögat.

Vi har berättelsen om S:t Anba Shishoi som var så ödmjuk att han inte ville ge någon undervisning åt dem som kom och ville vara hans lärjungar. När fäderna kritiserade honom för att han inte gav någon vägledning till en ny broder som de hade sänt för att lära av honom, sade han till dem: "Jag är varken ledare eller lärare. Men om den unge mannen vill lära sig något, om det finns något jag kan lära honom, så kan han se hur jag lever och beter mig och göra likadant utan att jag behöver undervisa honom."

Ett exempel på att lära av någons liv är när tre bröder besökte Anba Antonius. Två av dem ställde frågor, medan den tredje satt tyst. När den helige mannen frågade den tyste varför han inte frågade om något, svarade brodern: "För mig räcker det att bara se ditt ansikte, fader."

Att bara se den helige mannens ansikte räckte för att brodern skulle lära av honom, utan att denne sade ett enda ord. Han såg hur den helige mannen talade och svarade och studerade hans milda, vänliga och ödmjuka anletsdrag... och lärde sig av det.

Som ett annat exempel har vi den gången när påve Theofilus besökte Shihits öknen. Fäderna sade till S:t Anba Pafnuti: "Säg något som blir påven till hjälp." Han svarade: "Om han inte har fått någon nytta av min tystnad, då är det heller inte troligt att han får hjälp av mina ord."

Man bör alltså vara tystnadens lärjunge lika mycket som de nyttiga ordens.

Ett av de bästa exemplen på detta är S:t Arsanius den Store. Hans tystnad blev till lärdom för många lärjungar, och hans goda uppträdande var en förebild som för många blev till större nytta än andra lärares ord.

En lärjunge kan alltså lära sig av andras liv, av de vackra egenskaper som de uppvisar. Han kan suga åt sig av deras dygder utan att de egentligen ger honom undervisning i dessa dygder. Detta var så S:t Anba Antonius gjorde i början av sitt munkliv. Han lärde sig av eremiternas liv genom att studera dem.

Han var som ett bi som suger nektar från varje blomma.

Från en eremit lärde han sig stillhet, från en annan ödmjukhet, från en tredje tystnad och från en fjärde vältalighet. Det S:t Antonius gjorde påminner mig om en annan nyttig lärdom.

I ditt lärjungaskap bör du inte försöka kopiera en enda människa helt och hållet... Det finns nämligen inte en enda människa som har alla dygder. Dessutom kanske det som passar en viss människas personlighet inte alls passar din. Så från var och en ska du bara ta till dig de vackra egenskaper hos honom som du beundrar. Och ta bara så mycket av de egenskaperna som du känner är rätt för dig, på det sätt som passar din personlighet, läggning och situation.

Detta är alltså att lära av livet, och en del av detta är att lära av helgonens liv.

S:t Paulus säger med tanke på detta: *"Tänk på era ledare, som har predikat Guds ord för er. Se, hur de slutade sin levnad, och följ deras tro"* (Hebr 13:7).

Bibeln ger oss praktiska exempel av alla de slag, liksom även historien ger oss andra exempel på olika slags dygder och levnadssätt för oss att lära av.

Herren Jesus Kristus tog drottningen av Söderlandet som exempel när han förebrådde judarna: *"Drottningen av Söderlandet skall vid domen träda upp mot detta släkte och bli det till dom. Ty hon kom från jordens yttersta gränser för att lyssna till Salomos vishet. Och se, här är mer än Salomo"* (Matt 12:42).

Hon var ett oväntat exempel på någon som sökte vishet och kunskap, med andra ord, ett exempel på lärjungaskap. Hon lärde av en man som hade fått vishet av Gud själv och som var den visaste i sin generation (1 Kung 3:12). Därför blev drottningen en förebild för oss att ta efter.

Herren berättade liknelser och gav förebilder att lära av, både till sin generation och till oss.

Vi har till exempel den syrisk-fenikiska kvinnans ödmjukhet, när hon sade om sig själv och sin dotter: *"...hundarna under bordet äter också av barnens smulor"* (Mark 7:28).

Och Herren gav oss också exemplet med officerens tro, när denne sade: *"Herre, jag är inte värd att du går in under mitt tak, men säg bara ett ord, så blir min tjänare frisk"* (Matt 8:8). Då sade Herren till dem som var med honom: *"Amen säger jag er: I Israel har jag inte hos någon funnit en så stark tro"* (Matt 8:10).

På så sätt gav Herren människorna verkliga exempel utifrån dem som levde runt omkring dem och som var bra förebilder för andra att lära av.

Herren Jesus gav dem också förebilder i änkan som i sin fattigdom gav allt (Mark 12:44), och kvinnan som hällde dyrbar äkta nardusolja över hans huvud i Simon den spetälskes hus. Och han sade: *"Amen säger jag er: Överallt i världen där evangeliet predikas, skall man också berätta vad hon gjorde och komma ihåg henne"* (Mark 14:9).

Du har alltså förebilder att lära av inte bara i de bortgångna helgonens liv, utan även i levande exempel runt omkring dig.

Kanske du även hos dem som du rör dig bland och umgås med och som lever i din generation, även om du inte haft något egentligt personligt samröre med dem, kan finna goda förebilder där du kan lära eller efterlikna eller suga åt dig av deras dygder.

Hos barnen ser vi ett exempel på sådana som lär sig genom att ta efter.

Barn har ännu inte nått den nivå av intellektuell mognad och insikt som behövs för att förstå världen eller begripa resonemang, men de lever på samma sätt som människor omkring dem. De tar in livet, tron och allt annat runt omkring dem genom att obetingat acceptera det, och inte genom undervisning.

Precis som du lär dig av människors dygder kan du även lära dig av deras fel.

Om du ser något som inte är rätt och märker vilka hemska konsekvenser och följder det får för andra människor, kan du dra lärdom av det genom att se till att

undvika det misstaget i ditt eget liv. Det är som när lejonet sade: "Vem lärde dig vishet, herr räv?", och räven svarade: "Jag lärde mig det av vargens huvud, när det flög från hans döda kropp!"

Och sedan har vi det underbara ordspråket: "Papegojan lärde mig att tiga". Det betyder att när vi ser nackdelarna med att prata vitt och brett lär vi oss hur mycket bättre och nyttigare det är att vara tyst, och att människor får mer respekt för dem som inte pratar så mycket.

